

Baanbreker

Deze rubriek geeft inzicht in persoonlijke overwegingen bij het maken van een opvallende carrièrekeuze.

VAN WOORD NAAR BEELD

Het tekenen en krabbelen in de kantlijn nam steeds meer papier in beslag bij zijn adviesopdrachten en zette hem aan het denken. Mark de Koning besloot er zijn vak van te maken en richtte Organisatiecreativiteit op.

Baanbreker

Was je altijd al creatief en cartoontekenaar?

'Ja, als kind en later op school was ik altijd aan het tekenen. In mijn middelbare schooltijd was ik er ineens klaar mee. Ik zette er letterlijk een streep onder. Geen moment gedacht dat je met tekenen je geld zou kunnen verdienen. Daarvan overtuigd besloot ik te gaan leren. Diploma's halen moest

Mark de Koning

het worden en dan de wijde wereld in. Ik had een ontembare nieuwsgierigheid naar wat er in die grote gebouwen met veel mensen gebeurde. Ik wilde daar ook deel van uitmaken en kwam bij toeval in het adviesvak terecht. Maar wat bleek... ik bleef krabbelen.'

Wat deed je besluiten om er toch je beroep van te maken?

'Het besef kwam tijdens een tweejarige opleiding met bijeenkomsten waarin ik makkelijk afgeleid werd van de inhoud. Het leek wel of ieder-

een elders zat met zijn gedachten. Ik merkte dat ik beeldend verslag deed van wat ik om me heen zag gebeuren. Die tekeningetjes namen de overhand. Stonden ze eerst in de kantlijn naast de serieuze aantekeningen, later waren ze prominent en paginavullend aanwezig.'

Dus het schrijfblok werd een tekenblok?

'Ja, maar dat ging niet vanzelf. Hoewel de reacties positief waren en men veelal moest lachen ondanks de confrontatie, zat de grote boze wereld hier niet bepaald op te wachten. Mijn toenmalige werkgever bijvoorbeeld meende dat ik met een soort *Donald Duck* terugkwam van de dure opleiding en stond zuinigjes toe dat ik 'wel een beetje mocht illustreren, maar daar moest het vooral bij blijven'. Het geld werd immers verdiend met organisatieadviezen, niet met grappige tekeningen. Het heeft zeker nog anderhalf jaar geduurd voor ik me realiseerde dat ik het niet alleen bij illustraties kon en wilde houden. Dus ik besloot te breken met het bureau waarvoor ik werkte en zo ontstond De Koning Organisatiecreativiteit & Ontwikkeling.'

En... zat de wereld op je te wachten?

'Nou, ik had eerst nog iets anders te overwinnen. Zelf was ik er namelijk nog helemaal niet van overtuigd of ik eigenlijk wel goed kon tekenen. Dus ik heb de cartoonschool in Amsterdam doorlopen. Helaas, deze bestaat niet meer, maar was een ervaring op

zich. Ik liep al tegen de veertig en zat met 17-jarigen in een klasje een keer per week op avondles. Daar kreeg ik de bevestiging dat ik iets kon creëren dat ertoe doet.'

Waarom geen striptekenaar geworden?

'Ik wil onthullen en spiegelen. De serieuze bewoordingen direct omzetten in visuele beelden. Ik geef terug aan een organisatie wat ik zie gebeuren en daarmee wil ik iets teweegbrengen. Soms is dat met humor, persiflerend. Als men tijdens een bijeenkomst zegt "zullen we gezamenlijk even door het rapport wandelen", is mijn hand al een mannetje aan het tekenen die door een brei woorden loopt. Maar vaker is het "pakken waar het over gaat" of meer nog "pakken wat net gemist wordt". Dan ziet men achteraf wat er in een onderstroom leefde. Zoals die medecursisten die afgeleid van de inhoud met totaal andere dingen bezig waren. Dan geef je iets terug aan de leraar; is je onderwerp of de wijze waarop je het brengt wel zo boeiend als je zelf gelooft?'

Zie je overeenkomsten of verschillen met het adviesvak?

'Zeker wel. Wat overeenkomt is dat je op beide manieren bezig bent met een interventie. Alleen het beeld is er direct, kent zelfs geen censuur. Het is dan ook niet nodig om de perfecte cartoon te maken. Dat hoeft trouwens ook niet, ik ervaar mijn opdrachtgevers wel eens als kritiekloos. Tja, niet iedereen kan

DE KONING ORGANISATIE, CREATIVITEIT & ONTWIKKELING

Sinds 2005 combineert Mark de Koning in zijn onderneming het maken van cartoons met organisatieontwikkeling. Zijn kracht zit in het ontdekken en opsporen van wat onbesproken dreigt te blijven. Hij hanteert diverse technieken om zaken in beeld te brengen; *live cartooning*, storyboards maken van veranderprojecten en het schetsen van visies voor de toekomst. Kennis en ervaring als organisatieadviseur en cartoonist vullen elkaar aan. Via beelden blijven zaken langer hangen en worden ze besproken. Uiteenlopende organisaties zoals BP, Rijkswaterstaat, Pinkweb, Oxfam NOVIB, de gemeente Rotterdam en de Universiteit van Wageningen waren opdrachtgever.

tekenen en als je dan een pakkend beeld oplevert, doe je het al gauw goed. Dat ligt wel anders in het adviesvak. Een overeenkomst is het afstand nemen en vanuit een andere invalshoek dan de spelers op het veld het spel bekijken.'

En de uitkomst? Verdwijnt die ook wel eens in de bureaulade?

'Het ligt vaak aan de lading van de bijeenkomst die ik in beeld vastleg. Er zijn in toenemende mate organisaties die de waarde van beelden zien, "de strategie van ons bedrijf in één tekening". Het gaat er dan om hoe men zelf tegen de eigen verandering aankijkt. Geen diagnose achteraf, maar als onderdeel van de veranderopgave meegaan en verbeelden. Maar eerlijk is eerlijk, ook voor mijzelf is het soms onwennig dat een cartoon met een minzame lach naar de hoek van een bureau wordt verbannen en geen plaatsje krijgt in het jaarverslag, de nieuwsbrief, of waar die ook maar exposure zou kunnen krijgen.'

Heb je dan heimwee? Wil je dan niet roepen wat je adviseert?

'Ja, soms wil ik weer in het midden springen. Hoewel ik aan het tekenen ben, heb ik in feite mijn handen op mijn rug en die jeuken soms. Maar mijn rol biedt voordelen. Ik ben een vlieg aan de wand. Dat is een stuk relaxter en ik ervaar ook

een andere ontvangst: ik ben geen deelnemer, geen kritische toehoorder en dus bedreigend, maar de kunstenaar. Dat geeft een grotere toegankelijkheid. Heerlijk.

Wat ik als prikkelend ervaar, is dat ik mag gluren bij collega's. Degenen die sessies begeleiden, hebben vaak niet door dat ik ook uit het vak kom. Als ik dan inhoudelijke waarde aan een cartoon geef, reageren zij verbaasd. Oh, u heeft er verstand van?! Opnieuw, heerlijk.'

Heb je advies voor mensen die willen baanbreken maar niet durven?

'Het begint met jezelf in de etalage zetten. Je kunt eerst een *safety check* inbouwen en nog bij je huidige werkgever blijven. Maar wat echt helpt is eerst in je hoofd, maar daarna *real life* stappen zetten waardoor je niet meer terug kan. Je baan opzeggen en het gaan doen!'

Joke Twigt werkt als interim-manager en organisatieadviseur vanuit haar eigen bedrijf de ManagementZaak.

